Aika 16.11.2026, klo 10:00

Paikka Kaupungintalo, Valtuustosali

Käsiteltävät asiat

§ 149	**Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
§ 150	**Pöytäkirjan tarkastus**
§ 151	**Läsnäolo- ja puheoikeudet**
§ 152	**Tiedoksi merkittävät asiat**
§ 153	**Keskustelu vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027–2030 taloussuunnitelmasta sekä talousarvion yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet ja talousarvioon liittyvät asiat**
§ 154	**Tuloveroprosentti ja kiinteistöveroprosentit vuodelle 2027**
§ 155	**Vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027–2030 taloussuunnitelman hyväksyminen sekä talousarvion yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet ja talousarvioon liittyvät asiat**
§ 156	**Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös ranta-asemakaavaa nro 8773 koskevassa asiassa**
§ 157	**Tampereen kaupungin rakennusjärjestys**
§ 158	**Valtuustoaloite lähijunaseisakkeen rakentamisen selvittämiseksi Epilän vanhan seisakkeen paikalle uudella yhteistyömallilla - Jouni Markkanen ym.**
§ 159	**Kokouksessa jätetyt valtuustoaloitteet**
§ 160	**Kokousraportit**

Osallistujat

Kummola Kalervo, puheenjohtaja
Julin Sofia, 1. varapuheenjohtaja
Sangervo Julia, 2. varapuheenjohtaja
Minkkinen Minna, 3. varapuheenjohtaja
Kaunisto Kalle, sihteeri
Aaltonen Mikko
Aleksovski Atanas
Asp Antti
Eskelinen Riina-Eveliina
Evilä Tommi
Grann Hanna-Maria
Gustafsson Jukka
Halinen Aino
Hanhela Milka
Hanhilahti Vilhartti
Helimo Matti
Hiltunen Kari-Matti
Hirvelä Juho
Hirvonen Mira
Holmqvist Ronny
Ikonen Anna-Kaisa
Ivanoff Antti
Jaatinen Tuila
Jussila Anne-Mari
Jussila Perttu
Jäntti Aleksi
Järvenpää Elina
Järvisalo Vilma
Kaivonen Kirsi
Kajander Kerttu, Nuorisovaltuuston edustaja
Kallio Kalle
Kampman Ulla
Kannonlahti Katja, Viestintäjohtaja
Karjalainen Miisa
Kirjavainen Johanna
Klami Laura, Lakiasiainjohtaja
Korhonen Laura
Kostiainen Leena
Kuitu Pilvi
Kuusipalo Saana
Leino Ida
Lindell Raija, Viestintäpäällikkö
Lindén Lauri
Loukaskorpi Johanna
Lyly Lauri
Machaal Mahmoud
Manninen Essi, Nuorisovaltuuston edustaja
Moilanen Anna
Mustakallio Jaakko
Nevanperä Lauri

Nikko Patricia, Juristi
Nurminen Ilmari
Ovaska Jouni
Penttilä Aino, Viestintäpäällikkö
Perämaa Juha, Juristi
Porttikivi Ilkka
Priimägi Oliver
Puisto Sakari
Puolimatka Marika
Pursiainen-Hautala Sirpa
Rajala Petri
Salmijärvi Mirja
Sirén Jouni
Suomi Iia-Elisabeth
Taina Anneli
Tanus Sari
Tapio Mitja
Träskbäck Jocka
Tynkkynen Oras
Törmikoski Veera
Uotila Mats
Vigelius Joakim
Viitanen Pia
Viitaniemi Riikka, Johtava juristi
Vikman Sofia
Virolainen Atte
Vänskä Laura
Wecksten Anna-Leea, Viestintäpäällikkö
Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

§ 149
Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätösehdotus
Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

§ 150
Pöytäkirjan tarkastus

Päätösehdotus
Pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Johanna Loukaskorpi ja Lauri Lyly (varalle Ronny Holmqvist ja Anna-Kaisa Ikonen).

Perustelut
Pöytäkirja on tarkastettavana ja sähköisesti allekirjoitettavana viimeistään maanantaina 23.11.2026.

§ 151
Läsnäolo- ja puheoikeudet

§ 152
Tiedoksi merkittävät asiat

Päätösehdotus
Merkitään tiedoksi.

§ 153

Keskustelu vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027–2030 taloussuunnitelmasta sekä talousarvion yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet ja talousarvioon liittyvät asiat

TRE:464/02.02.01/2026

Perustelut

1. Tampereen strategian ja talousarvion esittely

Pormestari, kaupunginhallituksen puheenjohtaja Ilmari Nurminen.

2. Keskustelu

Esityslistan pykälistä 153-155 käydään keskustelu samanaikaisesti seuraavasti:

Ryhmäpuheenvuorot 10 minuuttia, valtuustoryhmät suuruusjärjestyksessä. Ryhmäpuheenvuorojen aikana mahdollisesti tehdyt muutos- ja ponsiehdotukset sekä kirjallisina että sähköisenä sihteeristölle: otsikko, sivu ja esitetty muutos tai ponsi.

Tampereen Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä
Kokoomuksen ja RKP:n Tampereen valtuustoryhmä
Tampereen vihreä valtuustoryhmä
Vasemmistoliiton Tampereen valtuustoryhmä
Perussuomalaisten valtuustoryhmä
Keskustan valtuustoryhmä
Tampereen Kristillisdemokraattien valtuustoryhmä

Yksittäisten valtuutettujen puheenvuorot, joiden aikana mahdollisesti tehdyt muutos- ja ponsiehdotukset sekä kirjallisina että sähköisenä sihteeristölle: otsikko, sivu ja esitetty muutos tai ponsi.

Muutos- ja ponsiehdotukset pykäliin 154 ja 155 on tehtävä pykälän 153 keskustelun aikana. Muutos- ja ponsiehdotuksia ei saa tehdä enää käsiteltäessä pykäliä 154 ja 155. Pykälien 154 ja 155 kohdalla suoritetaan vain mahdolliset äänestykset ja todetaan päätökset.

3. Yksityiskohtainen käsittely

Käsittely pykälän 155 osalta käydään talousarviokirjassa olevan jaottelun mukaisesti:

ESIPUHE s. 3-4

YLEISPERUSTELUT s. 7-52

Talous- ja strategiaprosessi s. 8

Talouden tasapaino-ohjelma s. 9-10

Tampereen kaupungin organisaatio s. 11

Taloudelliset lähtökohdat s. 12-15
Talouden kehitysnäkymät s. 12
Kuntatalous s. 13-14
Kaupungin talous s. 15

Toimintaympäristö s. 16-22
Väestö s. 16-17
Työ s. 18-20
Asuminen s. 21-22

Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta s. 23-26
Talousarvion osat s. 23
Talousarvion sitovuus ja seuranta s. 23-25
Tilivelvollisuus s. 26

Henkilöstö s. 27-28

Tampereen strategia 2035 s. 29-32
Strategian rakenne ja keskeiset sisällöt s. 29
Strateginen johtamisjärjestelmä s. 30
Hyvinvoinnin edistäminen s. 31
Vuoden 2027 toiminnan tavoitteet s. 32

Strategiset painopisteet ja tavoitteet s. 33-40

Kehitysohjelmat ja muu kehittämistoiminta s. 41-47
Viiden tähden keskusta s. 42
Hiedanranta s. 43
Etelän kasvusuunta s. 44
Kaikkien Tampere s. 45
Muu kehittämistoiminta s. 46-47

Ilmasto- ja luontobudjetti s. 48-50
Ilmastobudjetti s. 48-49
Luontobudjetti s. 50

Riskienhallinta ja turvallisuus s. 51

Hankinnat s. 52

KÄYTTÖTALOUSOSA JA INVESTOINNIT YKSIKÖITTÄIN s. 53-116

Sivistyspalvelujen palvelualue s. 54-67

Kasvatus- ja opetuslautakunta s. 54-60
Varhaiskasvatus ja esiopetus s. 57-58
Perusopetus s. 59-60

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta s. 61-67
Kulttuuri s. 64-65
Liikunta ja nuoriso s. 66-67

Elinvoiman palvelualue s. 68-94

Elinvoima- ja osaamislautakunta s. 68-78
Ammatillinen koulutus s. 71-72
Lukiokoulutus s. 73
Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka s. 74
Työllisyys- ja kasvupalvelut s. 75
Tampereen seudun työllisyysalue s. 77-78

Asunto- ja kiinteistölautakunta s. 79-94
Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka s. 82-83
Talonrakennushankkeet s. 84-94

Kaupunkiympäristön palvelualue s. 95-109

Yhdyskuntalautakunta s. 95-104
Kaupunkiympäristön suunnittelu s. 98-99
Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito s. 100-101
Kestävä kaupunki s. 102-103
Strateginen hankekehitys s. 104

Joukkoliikennelautakunta s. 105-109
Joukkoliikenne s. 108-109

Konsernihallinto s. 110-115
Yhteiset erät s. 114-115

Vahinkorahasto s. 116

LASKELMAT s. 117-136

Tuloslaskelmaosa s. 117-129
Tuloslaskelma s. 118-121
Verotulot s. 122-124
Valtionosuudet s. 125-126
Korkotulot ja -menot s. 127-128
Muut rahoitustulot ja -menot s. 129

Investointiosa s. 130-132
Investoinnit s. 130-132

Rahoituslaskelmaosa s. 133-136
Rahoituslaskelma s. 133-134
Antolainauksen muutokset s. 135
Lainakannan muutokset s. 136

LIITTEET s. 137-169

Konsernin toiminta ja talous s. 138-160
Konserniyhteisöjen investoinnit 2027 s. 141
Tytäryhtiöiden tavoitteet 2027 s. 142-152
Investoinnit kohteittain 2027–2036 s. 153-160
Talousarviotavoitteiden arviointikriteerit s. 161-168
Täydentäviä tietoja s. 169

Lounastauko pidetään kello 13.00-14.00. Päivällistauko kello 17.00-18.00.

Kaupunginvaltuusto, § 154, 16.11.2026
Kaupunginhallitus, § 365, 26.10.2026

§ 154
Tuloveroprosentti ja kiinteistöveroprosentit vuodelle 2027

TRE:5287/02.03.01/2026

Kaupunginvaltuusto, 16.11.2026, § 154

Valmistelijat / lisätiedot:
Linnamaa Reija, Koskela Mikko

Valmistelijan yhteystiedot
Talousjohtaja Mikko Koskela, puh. 040 133 4422, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä
Lakiasiainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus
Vahvistetaan seuraavat verot verovuodelle 2027:

- Tuloveroprosentiksi vahvistetaan 7,60.
- Yleiseksi kiinteistöveroprosentiksi/maapohja vahvistetaan 1,30.
- Yleiseksi kiinteistöveroprosentiksi/rakennukset vahvistetaan 1,25.
- Vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 0,65.
- Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 1,10.
- Yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 0,40.
- Voimalaitosten kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 3,00.
- Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 5,00.

Perustelut
Aikaisempi käsittely

Kaupunginhallitus 26.10.2026 § 365. Kaupungin internetsivulla osoitteessa www.tampere.fi. Tuloveroprosentti ja kiinteistöveroprosentit vuodelle 2027 | Tampere esityslistat ja pöytäkirjat

Tiedoksi
Mikko Koskela, Anniina Ylä-Mattila, Reija Linnamaa

Liitteet

1 Kh 26.10.2026 Verovuoden 2026 tulovero- ja kiinteistöveroprosenttien vertailu

Kaupunginhallitus, 26.10.2026, § 365

Valmistelijat / lisätiedot:
Linnamaa Reija, Koskela Mikko

Päätös
Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli
Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Vahvistetaan seuraavat verot verovuodelle 2027:

- Tuloveroprosentiksi vahvistetaan 7,60.
- Yleiseksi kiinteistöveroprosentiksi/maapohja vahvistetaan 1,30.
- Yleiseksi kiinteistöveroprosentiksi/rakennukset vahvistetaan 1,25.
- Vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 0,65.
- Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 1,10.
- Yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 0,40.
- Voimalaitosten kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 3,00.
- Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 5,00.

Perustelut
Valtuustojen tulee kuntalain 111 §:n mukaisesti päättää kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Verotusmenettelystä annetun lain 91 a §:n mukaan kunnan tulee ilmoittaa seuraavan vuoden tuloveroprosentti Verohallinnolle viimeistään edeltävän vuoden marraskuun 17. päivänä. Kunnan tulee ilmoittaa tuloveroprosentti prosenttiyksikön kymmenyksen tarkkuudella.

Kiinteistöverolain 11 §:n mukaan kunnanvaltuusto määrää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin. Kiinteistöveroprosentit määrätään laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa ja prosentin sadasosan tarkkuudella.

Jos kunta ei ilmoita tuloveroprosenttia määräajassa Verohallinnolle, verotuksessa voidaan noudattaa edellisen vuoden tuloveroprosenttia (Laki verotusmenettelystä 91 a §).

Kuntien verotulot koostuvat kunnan tuloverosta (kunnallisvero), kiinteistöverosta ja osuudesta yhteisöveron tuottoon. Näiden lisäksi kaivosten sijaintikunnat saavat vuodesta 2025 alkaen osan kaivosmineraaliveron tuotosta.

Tuloveroprosentti

Tampereen tuloveroprosentti vuonna 2026 on 7,60. Vuoden 2027 talousarvio on valmisteltu 7,60 tuloveroprosentin mukaan eli tuloveroprosenttiin ei esitetä muutosta.

Vuoden 2027 verotuloarviota tehtäessä on ollut käytettävissä vuoden 2025 verotuksen tietoja sekä Kuntaliiton syyskuun 2026 ennuste. Vuonna 2025 kunnallisveroa kertyi Tampereella 453,1 milj. euroa. Vuoden 2026

tilinpäätösennusteessa kunnallisveroa arvioidaan kertyvän 482,0 milj. euroa.

Kuntaliiton syyskuun 2026 ennusteessa Tampereen ansiotulojen arvioidaan kasvavan 4,8 prosenttia vuonna 2027. Koko maan ansiotulojen kasvuksi arvioidaan 3,7 prosenttia. Vuonna 2027 kunnallisveroa arvioidaan kertyvän 506 milj. euroa, mikä on 24 milj. euroa eli noin 5,0 prosenttia vuoden 2026 tilinpäätösennustetta enemmän.

Kiinteistöveroprosentit

Kiinteistöveroprosentit määrätään prosentin sadasosan tarkkuudella. Kiinteistöverolain perusteella vuodelle 2027 kiinteistöveroprosenttivälit ovat:

- Yleinen kiinteistöveroprosentti tulee määrätä välillä 0,93–2,00 %
- Vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentti tulee määrätä välillä 0,41–1,00 %
- Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti tulee määrätä välillä 0,93–2,00 %
- Voimalaitosten kiinteistöveroprosentti voidaan määrätä välillä 0,93–3,10 %
- Yleishyödyllisen yhteisön veroprosentti voidaan määrätä välillä 0,00–2,00 % (kiinteistöveroprosentiksi 0,00 vain, jos valtuusto on erikseen näin määrännyt. Jos erillistä veroprosenttia ei ole päätetty, jätetään ilmoituskenttä tyhjäksi.)
- Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti voidaan määrätä välillä 2,00–6,00 % (KiintVL 12 b §:ssä mainituissa kunnissa alaraja on kunnanvaltuuston määräämä yleinen veroprosentti + 3,00 %)

Vuoden 2027 talousarviovalmistelussa kiinteistöveroprosentit on pidetty vuoden 2026 tasolla.

Esitettävät kiinteistöveroprosentit ovat:

- yleinen kiinteistöveroprosentti/maapohja 1,30
- yleinen kiinteistöveroprosentti/rakennukset 1,25
- vakituiset asuinrakennukset 0,65
- muut kuin vakituiset asuinrakennukset 1,10
- voimalaitokset 3,00
- yleishyödylliset yhteisöt 0,40
- rakentamaton rakennuspaikka 5,00

Kiinteistöveroa arvioidaan kertyvän 109 milj. euroa vuonna 2027. Arvio on 6 milj. euroa vuoden 2026 tilinpäätösennustetta suurempi ja lähes vuoden 2025 toteuman tasolla.

Vuoden 2026 kiinteistöverokertymää heikentävät vanhoihin verovuosiin kohdistuvat poikkeuksellisen suuret oikaisut, jotka liittyvät todennäköisesti sairaalakiinteistöjen muuttuneeseen verokohteluun. Korkein hallinto-oikeus on linjannut, että sairaalarakennukset rinnastuvat kiinteistöverotuksessa käyttörasituksensa ja teknisten vaatimustensa vuoksi paremmin myymälä- ja teollisuustyyppisiin rakennuksiin kuin toimistorakennuksiin, minkä vuoksi niihin sovelletaan 4 %:n eikä 1 %:n

ikäalennusta. Kiinteistöveron kertymään vuonna 2027 kohdistuu uuden linjauksen takia normaalia suurempaa epävarmuutta.

Osuus yhteisöveron tuotosta

Yhteisöveroa arvioidaan kertyvän vuonna 2026 noin 84,5 milj. euroa. Vuonna 2025 yhteisöveroa kertyi 77,7 milj. euroa. Yhteisöverokanta alenee vuonna 2027 20 prosentista 18 prosenttiin. Muutoksen vaikutus kompensoidaan kunnille yhteisöveron ryhmäosuutta korottamalla.

Kuntaryhmän osuus maksettavasta yhteisöverosta on vuonna 2026 22,84 prosenttia. Kuntaryhmän jako-osuus on nousemassa vuodelle 2027 25,61 prosenttiin. Tampereen jako-osuus kuntaryhmän osuudesta vuonna 2026 on 4,81068 prosenttia. Kaupungin yhteisöveron jako-osuus vuodelle 2027 määräytyy verovuosien 2025 ja 2024 perusteella ja tieto osuudesta saadaan tammikuussa 2027. Kaupungin jako-osuuden arvioidaan kasvavan verovuodesta 2026.

Kuntaliiton ennustekehikossa Tampereen yhteisöverotilitysten arvioidaan kasvavan vuonna 2027. Talousarviossa yhteisöverotuloja arvioidaan kertyvän 87 milj. euroa vuonna 2027. Kasvua vuoden 2026 tilinpäätösennusteeseen on 2,5 milj. euroa eli noin 3,0 prosenttia.

Tiedoksi
Mikko Koskela, Anniina Ylä-Mattila, Reija Linnamaa

Kokouskäsittely
Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Reija Linnamaalle ja talousjohtaja Mikko Koskelalle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Liitteet

1 Kh 26.10.2026 Verovuoden 2026 tulovero- ja kiinteistöveroprosenttien vertailu

Kaupunginvaltuusto, § 155, 16.11.2026
Kaupunginhallitus, § 364, 26.10.2026

§ 155
Vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027–2030 taloussuunnitelman hyväksyminen sekä talousarvion yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet ja talousarvioon liittyvät asiat

TRE:464/02.02.01/2026

Kaupunginvaltuusto, 16.11.2026, § 155

Valmistelijat / lisätiedot:
Linnamaa Reija, Koskela Mikko

Valmistelijan yhteystiedot
Johtaja Reija Linnamaa, puh. 040 572 9610 ja talousjohtaja Mikko Koskela, puh. 040 133 4422, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä
Lakiasiainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus
Vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027–2030 taloussuunnitelma hyväksytään. Talousarvio ja -suunnitelma sisältää talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteet.

Talousarvio sitoo valtuustoon ja muihin toimielimiin nähden Yleisperustelut-osan Talousarvion sitovuus ja raportointi -luvussa määriteltyjen sitovuussäännösten mukaisesti.

Konsernijohtajalle annetaan oikeus päättää organisaatiomuutoksiin liittyvien toimintojen ja niihin liittyvien määrärahojen siirroista sekä palkankorotuksiin varatun määrärahan kohdentamisesta konsernihallinnon yhteisistä eristä toimintayksiköille.

Konsernijohtajalle tai hänen määräämälleen konsernihallinnon viranhaltijalle annetaan seuraavat oikeudet:

- oikeus ottaa vuoden 2027 mahdollisiin muutettuihin talousarvioihin sisältyvä lainamäärä
- oikeus ottaa vuoden 2027 aikana lyhytaikaisia lainoja 100 milj. euron määrään saakka maksuvalmiuden turvaamiseksi
- oikeus myöntää lyhytaikaisia antolainoja konserniyhteisöille yhteensä enintään 30 milj. euron määrään saakka
- oikeus konvertoida ja maksaa ennenaikaisesti takaisin kaupungin taseeseen sisältyviä ottolainoja

Talousarvion liitetietoihin sisältyvät konserniyhteisöjen tavoitteet hyväksytään kuntalain 110 §:n tarkoittamiksi kuntakonsernin tavoitteiksi.

Konsernihallinnon talousyksikkö oikeutetaan tekemään talousarvioasiakirjaan teknisluonteisia korjauksia ja tarkistuksia.

Vuoden 2027 talousarvioehdotuksen yhteydessä käsiteltävät valtuusto- ja kuntalaisaloitteet sekä niihin liitteessä annetut vastaukset merkitään

tiedoksi. Aloitteet eivät anna aihetta muihin kuin liitteessä mainittuihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Aikaisempi käsittely

Kaupunginhallitus 26.10.2026 § 364. Kaupungin internetsivulla osoitteessa www.tampere.fi. Vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027–2030 taloussuunnitelman hyväksyminen sekä talousarvion yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet ja talousarvioon liittyvät asiat | Tampere esityslistat ja pöytäkirjat

Tiedoksi
Reija Linnamaa, Mikko Koskela, aloitteiden tekijät

Liitteet

1 Kh 26.10.2026 Pormestarin talousarvioehdotus 2027
2 Kh 26.10.2026 Vuoden 2027 talousarvion sisältämät uudet sopeuttamistoimenpiteet
3 Kh 26.10.2026 Talousarvioehdotuksen yhteydessä käsiteltävät aloitteet ja niihin annetut vastaukset

Kaupunginhallitus, 26.10.2026, § 364

Valmistelijat / lisätiedot:
Linnamaa Reija, Koskela Mikko

Päätös
Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Nurminen Ilmari, Pormestari

Päätösehdotus oli
Esitetään valtuuston hyväksyttäväksi:

Vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027–2030 taloussuunnitelma hyväksytään. Talousarvio ja -suunnitelma sisältää talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteet.

Talousarvio sitoo valtuustoon ja muihin toimielimiin nähden Yleisperustelut-osan Talousarvion sitovuus ja raportointi -luvussa määriteltyjen sitovuussäännösten mukaisesti.

Konsernijohtajalle annetaan oikeus päättää organisaatiomuutoksiin liittyvien toimintojen ja niihin liittyvien määrärahojen siirroista sekä palkankorotuksiin varatun määrärahan kohdentamisesta konsernihallinnon yhteisistä eristä toimintayksiköille.

Konsernijohtajalle tai hänen määräämälleen konsernihallinnon viranhaltijalle annetaan seuraavat oikeudet:

- oikeus ottaa vuoden 2027 mahdollisiin muutettuihin talousarvioihin sisältyvä lainamäärä
- oikeus ottaa vuoden 2027 aikana lyhytaikaisia lainoja 100 milj. euron määrään saakka maksuvalmiuden turvaamiseksi

- oikeus myöntää lyhytaikaisia antolainoja konserniyhteisöille yhteensä enintään 30 milj. euron määrään saakka
- oikeus konvertoida ja maksaa ennenaikaisesti takaisin kaupungin taseeseen sisältyviä ottolainoja

Talousarvion liitetietoihin sisältyvät konserniyhteisöjen tavoitteet hyväksytään kuntalain 110 §:n tarkoittamiksi kuntakonsernin tavoitteiksi.

Konsernihallinnon talousyksikkö oikeutetaan tekemään talousarvioasiakirjaan teknisluonteisia korjauksia ja tarkistuksia.

Vuoden 2027 talousarvioehdotuksen yhteydessä käsiteltävät valtuusto- ja kuntalaisaloitteet sekä niihin liitteessä annetut vastaukset merkitään tiedoksi. Aloitteet eivät anna aihetta muihin kuin liitteessä mainittuihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Talousarvion rakenne ja sisältö

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Kuntalain 110 §:ssä on kunnan talousarviosta säädetty seuraavaa:

"Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota."

Ehdotus kaupungin vuoden 2027 talousarvioksi ja vuosien 2027–2030 taloussuunnitelmaksi on laadittu ottaen soveltuvin osin huomioon talousarvion laadintaa koskevat säännökset ja ohjeet.

Tampereen kaupungin talousarvio koostuu seuraavista osista: yleisperustelut, käyttötalousosa ja investoinnit yksiköittäin, laskelmat sekä liitteet.

Talousarvio 2027

Vuoden 2027 talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelun lähtökohdat muodostavat Tampereen strategia 2035 – Tekemisen kaupunki, Ilmari Nurmisen pormestariohjelma 2025–2029, kaupungin vuoden 2025 tilinpäätös ja vuoden 2026 talousarvion toteumaennuste sekä vuosia 2027–2030 koskevat taloudelliset ennusteet.

Kaupunginvaltuusto päätti 17.2.2025 talouden tasapaino-ohjelman käynnistämisestä. Talouden tasapaino-ohjelman tavoitteena on saavuttaa talouden tasapaino viimeistään vuoden 2029 talousarviossa. Vuodelle

2027 kohdistuu vuonna 2025 päätettyjen tasapainottamistoimenpiteiden vaikutuksia yhteensä 7,9 milj. euroa, vuoden 2025 yhteistoimintaneuvotteluissa päätettyjen ja edelleen vaikuttavien ratkaisujen vaikutuksia 3,7 milj. euroa sekä uusia sopeuttamistoimenpiteitä 10,2 milj. euroa. Lisäksi kaupungin tytäryhtiöt osallistuvat talouden tasapainottamiseen, ja markkinoilla toimivien yhtiöiden osinkotavoitteita on korotettu vuodelle 2027 yhteensä 4,0 milj. eurolla vuoden 2026 talousarvioon verrattuna. Yhteensä nämä toimenpiteet muodostavat kokonaisuuden, jonka tulisi vahvistaa kaupungin taloutta vuoden 2027 talousarviossa yhteensä 25,8 milj. euroa verrattuna vuoden 2026 talousarvioon. Talouden tasapaino-ohjelman uudet sopeuttamistoimenpiteet on esitetty Vuoden 2027 talousarvion sisältämät uudet sopeuttamistoimenpiteet -liitteessä, jossa toimenpiteet on eritelty tarkemmalla tasolla toimintayksiköittäin.

Vuoden 2026 aikana toteutettujen henkilöstö-, talous- sekä viestintä- ja markkinointitoimintojen tukipalveluselvitysten perusteella käytiin yhteistoimintaneuvottelut organisoinnin uudistamisesta. Mahdollisen uudistuksen tavoitteena on vahvistaa toiminnan vaikuttavuutta, yhtenäistää toimintatapoja sekä parantaa resurssien käyttöä. Talousarvion valmisteluhetkellä mahdollisen uudelleenorganisoitumisen suunnittelu on vielä kesken, minkä vuoksi vaikutukset organisaatiorakenteeseen, henkilöstömenoihin ja palkallisiin henkilötyövuosiin tarkennetaan vuosisuunnitelmavaiheessa.

Talouden tasapainottamiseksi on tehty lyhyessä ajassa paljon työtä, mutta kaupungin taloudellinen tilanne on edelleen haastava. Vuoden 2027 talousarvio on 43,9 milj. euroa alijäämäinen ja taloussuunnitelmavuodet 2028–2030 ovat edelleen alijäämäisiä, vaikka alijäämä pienenee suunnitelmakauden loppua kohti. Toiminnallinen tulos paranee noin 22 milj. euroa vuoden 2026 elokuun talousennusteeseen verrattuna. Kaupungin taloudessa on edelleen rakenteellinen alijäämä, ja talouden tasapainottamista tulee jatkaa määrätietoisesti, jotta kaupunginvaltuuston asettama tavoite talouden tasapainosta vuonna 2029 toteutuu.

Tulo- ja menoperusteet sekä tilikauden tulos

Tampereen vuoden 2027 talousarvio on valmisteltu nykyisen 7,60 tuloveroprosentin ja nykyisten kiinteistöveroprosenttien mukaan.

Verorahoituksen eli verotulojen ja valtionosuuksien arvioidaan kasvavan vuoden 2026 ennusteeseen verrattuna 32,3 milj. euroa eli 3,9 prosenttia. Verotuloja arvioidaan kertyvän 29,0 milj. euroa ja valtionosuuksia 3,3 milj. euroa edellisvuoden ennustetta enemmän. Kunnallisverotuloja arvioidaan kertyvän 506 milj. euroa, kiinteistöverotuloja 109 milj. euroa ja yhteisöverotuloja 87 milj. euroa.

Tampereen vuoden 2027 talousarviossa valtionosuuksia arvioidaan kertyvän 147,5 milj. euroa eli noin 3,3 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2026 ennusteessa. Summasta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksia on 91,8 milj. euroa, peruspalvelujen valtionosuutta 26,5 milj. euroa ja verotulomenetysten korvausta 29,3 milj. euroa. Peruspalvelujen valtionosuutta pienentää erityisesti perustoimeentulotuen

rahoitusosuuden kasvu. Tampereen rahoitusosuus perustoimeentulotuesta on vuonna 2027 noin 33,4 milj. euroa, mikä on 6,9 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2026. Vuoden 2027 rahoitusosuus määräytyy vuonna 2025 maksettujen tukien perusteella.

Talousarvioon sisältyy riski opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien alenemisesta oppimisen tuen lainsäädäntömuutokseen liittyvien valtionosuusperusteiden muutosten vuoksi. Tampereella tämän muutoksen vaikutus voi alustavan arvion mukaan olla 4 milj. euroa tulosta heikentävä. Valtionosuuksien kokonaismäärään vaikuttavat kuitenkin myös muut valtionosuusperusteiden muutokset. Opetus- ja kulttuuriministeriön lopulliset valtionosuuspäätökset tehdään loppuvuoden aikana. Kaupunginvaltuustolle esitetään tarvittaessa alkuvuonna talousarviomuutos, jossa valtionosuudet tarkistetaan talousarvion hyväksymisen jälkeen tehtyjen rahoituspäätösten mukaisiksi.

Talousarviossa koko kaupungin yhteenlasketut nettomenot eli toimintakate ovat -783,7 milj. euroa. Toimintakate heikkenee vuoden 2026 ennusteeseen verrattuna 27,8 milj. euroa eli 3,7 prosenttia. Toimintakate sisältää omaisuuden myyntivoittoja 25,0 milj. euroa ja maankäyttösopimuskorvauksia 5,0 milj. euroa. Ilman omaisuuden myyntivoittoja toimintakate heikkenee 16,3 milj. euroa eli 2,1 prosenttia vuoden 2026 ennusteeseen nähden. Toimintamenoja kasvattavat erityisesti kunta-alan palkkaratkaisun kustannusvaikutukset, palvelutarpeiden kasvu, yleinen kustannustason nousu sekä korkomenojen lisääntyminen. Vuoden 2027 talousarvio sisältää talouden tasapaino-ohjelman uusia sopeuttamistoimenpiteitä 10,2 milj. eurolla sekä aiemmin päätettyjen toimenpiteiden vaikutuksia.

Toimintakate voi parantua 5,5 milj. euroa, jos Kevan hallituksen esitys eläkkeiden rahoitukseen liittyvästä tasausmaksusta hyväksytään Kevan valtuuskunnassa ja vahvistetaan valtiovarainministeriössä loppuvuonna. Kevan jäsenyhteisöjen rahoitusnäkymä on nykyisten tietojen ja oletusten perusteella aiempaa vahvempi, mikä mahdollistaa tasausmaksun alentamisen. Kuntien ja hyvinvointialueiden maksamalla tasausmaksulla rahoitetaan palkkaperusteisen eläkemaksun ylittävä osuus tavoitellusta kokonaiseläkemaksutasosta.

Rahoitustulojen ja -menojen nettomäärä heikkenee vuoden 2026 ennusteeseen verrattuna 4,3 milj. euroa erityisesti korkomenojen kasvun vuoksi. Ulkoisten korkomenojen arvioidaan kasvavan ensi vuonna peräti 8,5 milj. euroa 32,2 milj. euroon korkotason nousun ja lainakannan kasvun vuoksi. Tämä siitäkin huolimatta, että kaupunki käyttää vaihtuvakorkoisten lainojen korkoriskinen hallintaan erilaisia koronvaihtosopimuksia taselainojen suojausasteen ollessa 60 prosenttia. Yhtiöille asetetut osinkotavoitteet ovat yhteensä 40,2 milj. euroa, mikä on noin 4,4 milj. euroa vuotta 2026 enemmän.

Vuoden 2027 talousarvion vuosikate on 92,7 milj. euroa. Vuosikate kattaa 68 prosenttia suunnitelman mukaisista poistoista. Tilikauden tulos on 43,9 milj. euroa alijäämäinen. Toiminnallinen tulos on vuoden 2027

talousarviossa 43,9 milj. euroa alijäämäinen ja paranee noin 22 milj. euroa vuoden 2026 elokuun talousennusteeseen verrattuna. Talousasetelma on tästä huolimatta edelleen merkittävästi alijäämäinen.

Talousarviossa ei ole huomioitu valmisteilla olevia Hatanpään ja Koukkuniemen alueiden sote-kiinteistöjen myyntejä Pirkanmaan hyvinvointialueelle. Mahdollisista myynneistä päätetään erikseen, ja niiden vaikutukset huomioidaan talousarviossa vuoden 2027 aikana asian valmistelun edetessä.

Investoinnit

Investointimenot ovat 227,8 milj. euroa vuonna 2027. Nettoinvestoinnit ovat 227,5 milj. euroa. Investointien tulorahoitusprosentti on 41.

Suurimmat investointipanostukset vuonna 2027 ovat talonrakennushankkeiden 114,4 milj. euron ja yhdyskuntalautakunnan alaisten 48,0 milj. euron nettoinvestoinnit. Talonrakennushankkeiden kokonaisuudesta 77,7 milj. euroa kohdistuu varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen rakennuksiin. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden rakennuksiin kohdistuu noin 19,7 milj. euroa. Yhdyskuntalautakunnan investoinneista merkittävä osa kohdentuu uusien asuin- ja yritysalueiden infrarakentamiseen, suuriin sopimuksin sidottuihin liikennehankkeisiin sekä katujen, viheralueiden, hulevesijärjestelmien, siltojen ja rakenteiden perusparantamiseen. Raitiotiehen liittyviin hankkeisiin on varattu 4,1 milj. euroa. Kehitysohjelmien investointibudjetti on vuonna 2027 yhteensä 24,2 milj. euroa, josta Viiden tähden keskusta -kehitysohjelman osuus on 20,8 milj. euroa ja Hiedanrannan kehitysohjelman 3,4 milj. euroa. Konsernihallinnon investoinnit liittyvät muun muassa ICT-kehittämiseen sekä konserniyhtiöiden pääomittamisiin.

Lainamäärä

Tulorahoitus ei riitä investointien kattamiseen, joten talousarviossa varaudutaan korollisen velan 126,4 milj. euron kasvuun. Uutta pitkäaikaista lainaa varaudutaan nostamaan enintään 190 milj. euroa ja pitkäaikaisia lainoja lyhennetään maksuohjelmien mukaisesti 63,6 milj. eurolla. Asukaskohtaisen lainamäärän arvioidaan olevan vuoden 2027 lopussa 4 801 euroa, mikä on 413 euroa vuoden 2026 lopun ennustetta enemmän.

Toiminnan tavoitteet

Talousarvion 2027 toiminnan tavoitteet pohjautuvat Tampereen strategian 2035 Tekemisen kaupunki valtuustokauden tavoitteisiin. Talousarviotavoitteita on asetettu kaupunginhallitukselle, lautakunnille ja työllisyysjaostolle sekä tytäryhtiöille. Myös tytäryhtiöiden tavoitteet toteuttavat Tampereen strategiaa.

Tavoitteita on kohdistettu ensisijaisesti keskeiselle strategiaa edistävälle toiminnalle ja sen tuloksille. Tavoitteille on lisäksi määritelty arviointikriteerit, joiden perusteella niiden toteutumista arvioidaan ja niistä raportoidaan. Arviointikriteerit esitetään talousarvion liitteessä.

Elämäniloa -painopisteen tavoitteet kohdistuvat muun muassa lasten ja nuorten sekä ikääntyneiden hyvinvoinnin vahvistamiseen,

asunnottomuuden vähentämiseen, varautumisen ja turvallisuuden lisäämiseen, liikunnallisen elämäntavan vahvistamiseen ja kohtaamispaikkatoiminnan vakiinnuttamiseen. Myös lasten ja nuorten oppimistulosten parantamiseen kohdistuu useita tavoitteita, jotka liittyvät muun muassa lasten ja nuorten lukutaidon ja vieraskielisten suomen kielen osaamisen vahvistamiseen.

Kestävyyttä -painopisteessä on useita tavoitteita, jotka kohdistuvat erityisesti kaupunginosakehittämisen kohdealueille. Tällaisia ovat muun muassa viihtyisyyden ja vetovoiman parantaminen, kansainvälisten tamperelaisten osallisuuden vahvistaminen, nuorten työllistymisen ja osallistumisen edistäminen allianssimallilla sekä pienimittakaavaisen asuntorakentamisen edistäminen. Lisäksi painopisteessä on tavoitteita, jotka kohdistuvat muun muassa Plusbussi-liikennepalvelun käynnistymiseen sekä Kauppi–Niihama-suojelualueen valmisteluun.

Edelläkävijyyttä -painopisteessä korostuu erityisesti työpaikkojen ja työllisten määrän kasvattaminen ja työllisyysasteen parantaminen. Näihin tähtääviä tavoitteita ovat muun muassa työllisyyden edistäminen ekosysteemipohjaisella mallilla, yritys- ja työnantajapalvelujen vahvistaminen, työnvälityksen kehittäminen, osaajahoukuttelu sekä elinkeinopolitiikan kärkien vahvistaminen. Myös työllisyyspaketin keskeisten toimenpiteiden edistyminen on yksi tärkeimmistä tavoitteista. Painopisteessä tavoitellaan lisäksi Tampereen vetovoiman vahvistamista kulttuurin ja tapahtumien kansainvälisenä kaupunkina (kärkinä Muumit ja saunat).

Yhdessä -painopisteen tavoitteet kohdistuvat muun muassa henkilöstön työhyvinvoinnin johtamiseen ja kehittämiseen, työntekijäkokemukseen, asiakaskokemuksen parantamiseen sekä talouden tasapainottamiseen.

Tavoitteet hyväksytään lopullisessa muodossaan osana talousarviota kaupunginvaltuustossa 16.11.2026.

Talousarvion 2027 sisällöt tarkentuvat joulukuussa 2026 hyväksyttävissä lautakuntien ja konsernihallinnon vuosisuunnitelmissa

Taloussuunnitelma 2027–2030

Talousarviokirjaan sisältyy taloussuunnitelma vuosille 2027–2030. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelmassa on huomioitu talouden tasapaino-ohjelmaan sisältyvät toimenpiteet. Investoinneista esitetään talousarviovuoden 2027 lisäksi taloussuunnitelmavuodet 2028–2030 sekä alustavat suunnitelmat vuosille 2031–2036. Suunnitelmat tarkentuvat tulevien vuosien taloussuunnitelmissa.

Kuntatalouden lähivuosien talousnäkymät ovat vaikeat. Vuosien 2028–2030 talouden suunnitteluun sisältyy paljon epävarmuustekijöitä erityisesti työllisyyskehitykseen, verorahoituksen kasvuun, korkomenoihin ja kuntien omien sopeutustoimien onnistumiseen liittyen. Kuntien menopaineita kasvattavat muun muassa kunta-alan palkankorotukset, palvelutarpeiden kasvu, korkea työttömyys, rahoitusvastuut työttömyysetuuksista sekä tuntuvat investointitarpeet.

Taloussuunnitelmakauden 2027–2030 tuloslaskelmat ovat alijäämäiset, vaikka alijäämä pienenee suunnitelmakauden loppua kohti. Vuoden 2027 tilikauden tulos on 43,9 milj. euroa alijäämäinen, vuonna 2028 36,7 milj. euroa alijäämäinen, vuonna 2029 34,3 milj. euroa alijäämäinen ja vuonna 2030 32,4 milj. euroa alijäämäinen. Talouden tasapainottamista tulee jatkaa määrätietoisesti myös tulevina vuosina kaupunginvaltuuston asettaman tavoitteen saavuttamiseksi. Vuosikatetta tulee parantaa ja investointitarpeita priorisoida velkaantumisen hidastamiseksi.

Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Tampereen kaupungin taseessa oli vuoden 2025 tilinpäätöksessä kertynyttä ylijäämää 818,9 milj. euroa. Taloussuunnitelmakauden lopussa taseen kertyneen ylijäämän arvioidaan olevan 646 milj. euroa.

Investoinnit 2027–2030

Taloussuunnitelmakauden investointitaso pysyy korkeana. Kaupungin yhteenlasketut nettoinvestoinnit ovat vuosina 2027–2030 noin 972 milj. euroa eli vuosittain keskimäärin noin 243 milj. euroa. Investointien tulorahoitusprosentti vaihtelee 41 ja 46 prosentin välillä.

Talonrakennusinvestointien määrä on taloussuunnitelmakaudella merkittävä, yhteensä noin 516 milj. euroa vuosina 2027–2030. Seuraavaksi suurin kokonaisuus ovat yhdyskuntalautakunnan investoinnit, jotka ovat yhteensä 191 milj. euroa. Viiden tähden keskusta- ja Hiedanranta-kehitysohjelmien yhteenlasketut investoinnit ovat vuosina 2027–2030 yhteensä noin 109 milj. euroa.

Lainamäärän kehitys 2027–2030

Suurten investointitarpeiden vuoksi velkaantumisen arvioidaan jatkuvan. Taloussuunnitelmavuosina 2028–2030 pitkäaikaisten lainojen määrän arvioidaan kasvavan yhteensä noin 349 milj. eurolla. Vuoden 2030 lopulla korollista velkaa arvioidaan olevan noin 1,65 mrd. euroa ja asukaskohtaisen lainamäärän noin 5 851 euroa. Lainamäärän kasvu voi kuitenkin jäädä suunniteltua pienemmäksi, jos investointeja siirtyy, omaisuutta myydään tai investointeja toteutetaan vaihtoehtoisilla rahoitusmalleilla.

Talousarvion yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet ja muut talousarvioon liittyvät asiat

Kaupunginvaltuusto on 26.9.2005 päättänyt, että aloitteiden käsittelyohjeistusta ja sen noudattamista tarkennetaan, jotta vastaukset aloitteisiin tulisivat nopeammassa tahdissa käsittelyyn. Päätöksen mukaan "jos aloitteessa edellytetään määrärahaa, se käsitellään talousarvion yhteydessä".

Lautakunnat ovat käsitelleet aloitteita tällaisina talousarvioaloitteina. Lisäksi yhteen lautakunnille kuulumattomaan aloitteiseen on viranhaltijavastaus. Aloitteet, tiivistelmä vastauksista sekä vastaukset kokonaisuudessaan on koottu liitteeksi.

Tiedoksi

Reija Linnamaa, Mikko Koskela, aloitteiden tekijät

Kokouskäsittely
Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Reija Linnamaalle ja talousjohtaja Mikko Koskelalle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Liitteet

1 Kh 26.10.2026 Pormestarin talousarvioehdotus 2027
2 Kh 26.10.2026 Vuoden 2027 talousarvion sisältämät uudet sopeuttamistoimenpiteet
3 Kh 26.10.2026 Talousarvioehdotuksen yhteydessä käsiteltävät aloitteet ja niihin annetut vastaukset

Kaupunginvaltuusto, § 156, 16.11.2026
Kaupunginhallitus, § 355, 19.10.2026

§ 156
Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös ranta-asemakaavaa nro 8773 koskevassa asiassa

TRE:5943/10.02.01/2024

Kaupunginvaltuusto, 16.11.2026, § 156

Valmistelijat / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Valmistelijan yhteystiedot
Kaavainsinööri Mira Turunen, puh. 040 184 6579, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä
Lakiasiainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus
Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös 20.8.2026, 1823/2026 merkitään tiedoksi.

Perustelut

Aikaisempi käsittely

Kaupunginhallitus 19.10.2026 § 355. Kaupungin internetsivulla osoitteessa www.tampere.fi. Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös ranta-asemakaavaa nro 8773 koskevassa asiassa | Tampere esityslistat ja pöytäkirjat

Tiedoksi
Pia Hastio, Mira Turunen, Patricia Nikko

Liitteet

1 Kh 19.10.2026 Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös (sisältää henkilötietoja)
(Verkkojulkisuus rajoitettu)
2 Kh 19.10.2026 Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös, henkilötiedot poistettu

Kaupunginhallitus, 19.10.2026, § 355

Valmistelijat / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Päätös
Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli
Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös 20.8.2026, 1823/2026 merkitään tiedoksi.

Perustelut
Kaupunginvaltuusto hyväksyi 21.10.2024 § 157 ranta-asemakaavan nro 8773, Pappilansaari. Päätöksestä jätettiin yksi valituskirjelmä Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valituksessa vaadittiin kaupunginvaltuuston päätöksen kumoamista.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus antoi asiassa päätöksen 20.8.2026. Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen päätöksestä tarkemmin ilmenevin perustein.

Korkeimmasta hallinto-oikeudesta saadun tiedon mukaan Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksestä ei ole valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden päätös on siten lainvoimainen.

Ranta-asemakaava on kuulutettu voimaan 25.9.2026.

Tiedoksi
Pia Hastio, Mira Turunen, Patricia Nikko

Liitteet

1 Kh 19.10.2026 Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös, henkilötiedot poistettu

Kaupunginvaltuusto, § 157, 16.11.2026
Yhdyskuntalautakunta, § 147, 09.06.2026
Yhdyskuntalautakunta, § 247, 29.09.2026
Kaupunginhallitus, § 368, 26.10.2026

§ 157
Tampereen kaupungin rakennusjärjestys

TRE:4953/10.03.00/2023

Kaupunginvaltuusto, 16.11.2026, § 157

Valmistelijat / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Valmistelijan yhteystiedot
Kehittämisvastaava Emilia Tommila, puh. 0400 679 232, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä
Lakiasiainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus
Liitteenä oleva rakennusjärjestys ja rakennusjärjestyksen liitekartat hyväksytään. Rakennusjärjestys liitekarttoineen tulee voimaan 1.1.2027 alkaen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Perustelut
Aikaisempi käsittely

Yhdyskuntalautakunta 9.6.2026 § 147. Kaupungin internetsivulla osoitteessa www.tampere.fi. Rakennusjärjestysehdotuksen asettaminen nähtäville I Tampere esityslistat ja pöytäkirjat

Yhdyskuntalautakunta 29.9.2026 § 247. Kaupungin internetsivulla osoitteessa www.tampere.fi. Tampereen kaupungin rakennusjärjestys I Tampere esityslistat ja pöytäkirjat

Kaupunginhallitus 26.10.2026 § 368. Kaupungin internetsivulla osoitteessa www.tampere.fi. Tampereen kaupungin rakennusjärjestys I Tampere esityslistat ja pöytäkirjat

Tiedoksi
Kaupunkiympäristön palvelualue, kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmä, lakiasiainyksikkö, yhdyskuntalautakunnan ympäristö- ja rakennusjaosto, Pirkanmaan pelastuslaitos, Lupa- ja valvontavirasto, Maanmittauslaitos, Pirkanmaan liitto, ehdotuksesta lausuneet tahot, ehdotuksesta muistutuksen tehneet tahot

Liitteet

1 Liite yla 29.9.2026 Rakennusjärjestys_päivitetty 29.9.2026
2 Liite yla 29.9.2026 Ehdotusvaiheen nähtävilläolon jälkeen tehdyt muutokset_päivitetty 29.9.2026
3 Liite yla 29.9.2026 Rakennusjärjestyksen liitekartat

4 Liite yla 29.9.2026 Rakennusjärjestyksen perustelumuistio_päivitetty 29.9.2026
5 Liite yla 29.9.2026 Rakennusjärjestysehdotuksen palaute- ja vastineraportti_päivitetty 29.9.2026

Yhdyskuntalautakunta, 09.06.2026, § 147

Valmistelijat / lisätiedot:
Ottman Jyrki

Päätös
Rakennusjärjestysehdotus asetetaan julkisesti nähtäville siten muutettuna, että yli kahden neliömetrin suuruiset valomainokset ja valaistut näyttöpinnat tulee sammuttaa yöajaksi klo 22-06 väliseksi ajaksi.
Esittelijä: Nurminen Mikko, Johtaja

Päätösehdotus oli
Rakennusjärjestysehdotus asetetaan julkisesti nähtäville.

Perustelut
Tampereen kaupungin yhdyskuntalautakunta päätti 3.3.2026 § 51 asettaa rakennusjärjestysluonnoksen nähtäville. Nähtävilläoloaikana 5.3. –10.4.2026 luonnoksesta pyydettiin lausuntoja 57 eri taholta. Lisäksi kuntalaisilla, yrityksillä sekä yhdistyksillä oli mahdollisuus esittää mielipiteensä rakennusjärjestysluonnoksesta. Luonnoksesta saatiin 28 lausuntoa. Yksityishenkilöiltä mielipiteitä saapui 4 kappaletta. Tämän lisäksi kaupungin sisäisiä lausuntoja tai kommentteja saapui 5 kappaletta. Luonnoksesta saadut palautteet ja niiden pohjalta tehdyt toimenpiteet on esitetty esityslistan liitteenä olevassa rakennusjärjestysluonnoksen palaute- ja vastineraportissa.

Uudistamisen tavoitteena on kaupunginvaltuuston 18.8.2014 hyväksymän ja 1.10.2014 voimaan astuneen rakennusjärjestyksen ajantasaistaminen rakentamislain mukaiseksi.

Rakentamislain 17 §:n mukaan kunnassa on oltava rakennusjärjestys. Rakentamislain 28 §:n mukaan rakennusjärjestys on uusittava rakentamislain mukaiseksi kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta eli 1.1.2027 mennessä. Rakentamislain 19 §:n mukaan rakennusjärjestyksen hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Rakentamislain tuomien uudistamistarpeiden lisäksi muun muassa luonnon monimuotoisuuden vaalimiseen, ilmastonmuutoksen hillitsemiseen sekä kiertotalouteen liittyvät teemat näkyvät rakennusjärjestyksessä aikaisempaa vahvemmin. Niillä pyritään vastaamaan pormestariohjelmassa, kaupungin strategiassa ja maankäyttöpolitiikassa asetettuihin ilmasto- ja ympäristötavoitteisiin. Lisäksi rakentamista pyritään sujuvoittamaan vapauttamalla rakennusjärjestyksellä rakennuskohteita rakentamisluvan tarpeesta.

Rakennusjärjestysehdotus on laadittu luonnoksesta saadun palautteen pohjalta laajassa viranomaisyhteistyössä kaupunkiympäristön palvelualueella. Rakennusjärjestys perustuu rakentamislakiin ja muihin rakentamista koskeviin säännöksiin. Rakennusjärjestys sisältää

määräyksiä asemakaava-alueen ulkopuolisesta rakentamisesta, rakennuskohteen rakentamisesta, piha-alueen rakentamisesta, rakentamisesta erityisalueille, rakennuksen yhdyskuntateknisestä laadusta ja huollosta, rakennuksen elinkaaresta, työmaista, rakennetun ympäristön hoidosta ja valvonnasta sekä julkisesta kaupunkitilasta.

Rakennusjärjestysehdotusta on esitelty yhdyskuntalautakunnalle 26.5.2026.

Rakennusjärjestysehdotus asetetaan julkisesti nähtäville vähintään 30 päivän ajaksi. Lomakauden vuoksi nähtävilläoloaika on pidennetysti 11.6. -14.8.2026. Nähtävilläoloaikana kunnan jäsenillä ja muilla osallisilla on oikeus tehdä muistutus ehdotuksesta.

Rakennusjärjestysehdotuksesta pyydetään lausunto eri viranomaisilta, muun ohella Lupa- ja valvontavirastolta, Pirkanmaan liitolta, Pirkanmaan maakuntamuseolta sekä naapurikunnilta. Lisäksi ehdotuksesta pyydetään lausunto muun ohella eräiltä yhteisöiltä ja järjestöiltä.

Rakennusjärjestysprosessin eri vaiheista ja suunnitellusta aikataulusta on saatavilla lisätietoa rakennusjärjestysuudistusta koskevilta verkkosivuilta: https://www.tampere.fi/rakennusjarjestyksen-uudistaminen

Nähtäville asetettava rakennusjärjestysehdotus, rakennusjärjestyksen liitekartat ja perustelumuistio, tarkistettu osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä rakennusjärjestysluonnoksen palaute- ja vastineraportti ovat esityslistan liitteenä.

Tiedoksi
Jyrki Ottman, Emilia Tommila, Jenni Salminen

Kokouskäsittely
Rasmus Riikonen poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana.

Iia-Elisabeth Suomi teki seuraavan muutosehdotuksen rakennusjärjestysehdotukseen: "Yli kahden neliömetrin suuruiset valomainokset ja valaistut näyttöpinnat tulee sammuttaa yöajaksi klo 22-06 väliseksi ajaksi."

Lauri Nevanperä kannatti ehdotusta.

Koska oli tehty kannatettu muutosehdotus, jota ei voitu yksimielisesti hyväksyä, asiasta oli äänestettävä.

Äänestysesitys: Esittelijän päätösehdotus = JAA, Suomen muutosehdotus = EI

Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksen tulos: Suomen muutosehdotus hyväksyttiin äänin 5 - 7, 1 poissa.

Anna Danska poistui kokouksesta asian käsittelyn jälkeen ja varajäsen Matti Höyssä saapui kokoukseen.

Äänestykset
Esittelijän päätösehdotus = JAA, Suomen muutosehdotus = EI

Kyllä
Ivanoff Antti
Dündar-Järvinen Aila
Järvinen Matti
Uotila Mats
Danska Anna
Ei
Suomi Iia-Elisabeth
Korhonen Laura
Nevanperä Lauri
Porttikivi Ilkka
Vänskä Laura
Hirvelä Juho
Sipilä Henri

Liitteet

1 Liite yla 9.6.2026 Rakennusjärjestysehdotus_päivitetty 9.6.2026
2 Liite yla 9.6.2026 Rakennusjärjestysehdotuksen liitekartat
3 Liite yla 9.6.2026 Rakennusjärjestysehdotuksen perustelumuistio_päivitetty 9.6.2026
4 Liite yla 9.6.2026 Rakennusjärjestysluonnoksen palaute- ja vastineraportti_päivitetty 9.6.2026
5 Liite yla 9.6.2026 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma tarkistettu 9.6.2026

Yhdyskuntalautakunta, 29.09.2026, § 247

Valmistelijat / lisätiedot:
Ottman Jyrki

Päätös
Liitteenä oleva rakennusjärjestys ja rakennusjärjestyksen liitekartat hyväksyttiin siten muutettuna, että rakennuskohteiden lasipinnat suunnitellaan ja toteutetaan siten, että lintujen törmääminen lasiin minimoidaan.

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Liitteenä oleva rakennusjärjestys ja rakennusjärjestyksen liitekartat hyväksytään. Rakennusjärjestys liitekarttoineen tulee voimaan 1.1.2027 alkaen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.
Esittelijä: Nurminen Mikko, Johtaja

Päätösehdotus oli
Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Liitteenä oleva rakennusjärjestys ja rakennusjärjestyksen liitekartat hyväksytään. Rakennusjärjestys liitekarttoineen tulee voimaan 1.1.2027 alkaen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Perustelut

Aikaisempi käsittely

Yhdyskuntalautakunta 9.6.2026 § 147. Kaupungin internetsivulla osoitteessa www.tampere.fi. Rakennusjärjestysehdotuksen asettaminen nähtäville/Tampere esityslistat ja pöytäkirjat

Perustelut

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Tampereen kaupungin nykyisen rakennusjärjestyksen 18.8.2014 (§ 129) ja se on tullut voimaan 1.10.2014. Vuoden 2025 alussa voimaan tullut uusi rakentamislaki (751/2023, jäljempänä RakL) edellyttää rakennusjärjestyksen päivittämistä rakentamislain mukaiseksi kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta, eli 1.1.2027 mennessä (RakL 28 §). RakL 17 §:n mukaan kunnassa on oltava rakennusjärjestys. Rakennusjärjestyksen hyväksyy kaupunginvaltuusto (RakL 19 §).

RakL 17 §:n mukaan rakennusjärjestyksessä voidaan antaa paikallisista oloista johtuvia rakentamista, kulttuuri- ja luonnonarvojen huomioon ottamista sekä hyvän elinympäristön toteutumista ja säilyttämistä koskevia määräyksiä, jotka eivät muuta, mitä rakentamislain 42 §:n 1 momentissa säädetään uuden rakennuskohteen luvanvaraisuudesta. Määräykset voivat olla erilaisia kunnan eri alueilla, mutta ne eivät saa olla kiinteistönomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuuttomia. Rakennusjärjestyksessä olevaa määräystä ei saa soveltaa, jos yleis- tai asemakaavassa taikka Suomen rakentamismääräyskokoelmassa julkaistussa määräyksessä määrätään asiasta toisin. (RakL 17 § 1, 2 ja 4 mom.).

RakL 17 §:n 3 momentin mukaan rakennusjärjestyksen määräykset voivat koskea rakentamisen sekä korjaus- ja muutostöiden osalta:

1. 42 §:n 1 momentin mukaista rakentamislupaa edellyttävän rakennuskohteen rakennuspaikkaa ja muita alueita;
2. 42 §:n 1 momentin mukaista rakentamislupaa edellyttävän rakennuksen kokoa ja sen sijoittamista;
3. sivuasunnon rakentamista rakennuspaikalle;
4. 42 §:n 1 momentin mukaista rakentamislupaa edellyttävän rakennuksen sopeuttamista ympäristöön;
5. 42 §:n 2 momentin mukaista rakentamistapaa, istutuksia, aitoja ja muita kuin mainitun pykälän 1 momentissa mainittuja rakennuskohteita;
6. rakennuskohteiden paloturvallisuuteen liittyvää etäisyyttä naapurin rajasta;
7. rakennetun ympäristön hoitoa ja vesihuollon järjestämistä; sekä
8. muita 5–7 kohdassa tarkoitettuihin rinnastettavia paikallisia rakentamista koskevia seikkoja.

Kaupunkiympäristön palvelualueella on valmisteltu rakennusjärjestysehdotus, johon on tehty rakentamislain edellyttämät muutokset. Samalla rakennusjärjestykseen ja sen liitekarttoihin ehdotetaan tehtäväksi muita tarpeellisia muutoksia. Muun muassa ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, kasvipeitteisen ja vettäläpäisevän pinta-alan riittävyyteen, luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen sekä kiertotalouteen liittyvät teemat näkyvät rakennusjärjestyksen

määräyksissä aikaisempaa vahvemmin. Niillä pyritään vastaamaan pormestariohjelmassa, kaupungin strategiassa ja maankäyttöpolitiikassa asetettuihin ilmasto- ja ympäristötavoitteisiin sekä varautumaan EU:n ennallistamisasetuksen kansalliseen toimeenpanoon. Lisäksi rakentamista pyritään sujuvoittamaan vapauttamalla rakentamistoimenpiteitä luvantarpeesta sekä keventämällä joiltain osin muita niihin liittyviä määräyksiä.

Ehdotukset rakennusjärjestykseksi ja sen liitekartoiksi ovat esityslistan liitteinä. Liitekartat löytyvät saavutettavassa muodossa kaupungin verkkosivuilta osoitteesta: https://www.tampere.fi/asuminen-ja-rakentaminen/rakenna-ja-korjaa/rakennusjarjestyksen-uudistaminen.

Valmistelutyön yhteydessä on laadittu myös esityslistan liitteenä oleva Rakennusjärjestyksen perustelumuistio, jossa kuvataan yksityiskohtaisesti rakennusjärjestykseen tehtävät muutokset, kerrotaan muutosten perusteista, taustoista ja tavoitteista, sekä pyritään arvioimaan yleisellä tasolla muutosten vaikutuksia luonnonympäristöön, rakennettuun ympäristöön ja kulttuurihistoriallisiin arvoihin, liikenteeseen ja pysäköintiin, turvallisuuteen ja terveellisyyteen sekä elinkeinoelämään ja talouteen.

Asian vireilletulo sekä luonnos- ja ehdotusvaiheen kuuleminen

Tampereen kaupungin yhdyskuntalautakunta päätti 21.11.2023 (§ 315) laittaa rakennusjärjestyksen uudistamisen vireille asettamalla osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sai antaa palautetta ensimmäisen kerran 24.11.2023–8.12.2023, jolloin palautteita ei tullut. Yhdyskuntalautakunta päätti 16.1.2024 (§ 7) asettaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman uudelleen nähtäville 19.1.2024–2.2.2024. Toisella kuulemiskerralla määräaikaan mennessä saatiin kaksi palautetta.

Rakennusjärjestysluonnosta esiteltiin yhdyskuntalautakunnalle 10.2.2026. Yhdyskuntalautakunta päätti 3.3.2026 (§ 51) asettaa rakennusjärjestysluonnoksen nähtäville 5.3.2026–10.4.2026. Nähtävilläoloaikana luonnoksesta pyydettiin lausuntoja 57 taholta ja niitä saapui määräaikaan mennessä yhteensä 28 kappaletta. Nähtävilläoloaikana myös kunnan jäsenillä ja muilla osallisilla oli mahdollisuus lausua mielipiteensä rakennusjärjestysluonnoksesta. Mielipiteitä saatiin määräaikaan mennessä 4 kappaletta. Lisäksi nähtävilläoloaikana 16.3.2026 järjestettiin kaikille avoin kuntalaistilaisuus, jossa rakennusjärjestysluonnosta ja siihen ehdotettavia muutoksia esiteltiin.

Luonnosvaiheen palautetta, palautteisiin laadittuja vastineita sekä niiden pohjalta valmisteltua rakennusjärjestysehdotusta esiteltiin yhdyskuntalautakunnalle 26.5.2026. Yhdyskuntalautakunta päätti asettaa 9.6.2026 (§ 147) rakennusjärjestysehdotuksen nähtäville 11.6.2026–14.8.2026. Nähtävilläoloaikana ehdotuksesta pyydettiin 41 lausuntoa ja niitä saapui määräaikaan mennessä yhteensä 16 kappaletta. Lausuntojen lisäksi ehdotuksesta tehtiin 2 muistutusta. Tieto niistä tahoista, joilta

lausuntoa ehdotusvaiheessa pyydettiin, saadut lausunnot ja muistutukset sekä niihin laaditut vastineet ovat esityslistan liitteenä Rakennusjärjestysehdotuksen palaute- ja vastineraportti.

Keskeiset muutokset nykyiseen rakennusjärjestykseen verrattuna

Kun verrataan parhaillaan voimassa olevaa rakennusjärjestystä sekä nähtävillä ollutta rakennusjärjestysehdotusta, keskeisiä muutoksia ovat:

1. Kokonaan uusi pykälä, johon on koottu lista niistä rakentamistoimenpiteistä, jotka eivät edellytä rakentamislupaa. Pykälän määräysten myötä luvanvaraisuuden kynnys nousee.
2. Muut uudet pykälät, jotka koskevat:
    - Rakentamista kaupunkivihreän kehittämisalueilla, mustaliuskealueilla, raide- ja raitiotien läheisyydessä sekä Tampere-Pirkkala lentoaseman laskeutumisvyöhykkeellä ja lentoesterajoitusalueilla.
    - Työmaavesiä, pilaantumattomien maa- ja kiviaineisten varastointia sekä alueellisia jätteiden keräyspisteitä.
3. Asemakaava-alueen ulkopuolista rakentamista ohjaavat muuttuneet määräykset, jotka koskevat:
    - Rakennuspaikan kokoa: kokovaatimukset pienentyvät 5 000 neliömetristä 3 000 neliömetriin. Tilanteissa, joissa ei vaikeuteta tulevaa kaavoitusta ja alueella on keskitetty vesihuoltojärjestely, kokovaatimus laskee 2 000 neliömetristä 1 000 neliömetriin lukuun ottamatta kantakaupungin ranta-alueilla sijaitsevia lomarakennuspaikkoja, joilla kokovaatimus on kuitenkin aina vähintään 3 000 neliömetriä.
    - Sivuasunnon rakentamista: toinen asunto voisi olla myös päärakennuksesta erillinen, kunhan sen kerrosala on enintään 50 % päärakennuksen kerrosalasta.
    - Suunnittelutarvealueita: jatkossa suunnittelutarvealueita ovat alueidenkäyttölain tarkoittamat alueet, eikä erillisiä kunnan itse määrittelemiä alueita enää esitetä. Suunnittelutarvealueita ei enää kuvata kartalla.
4. Luonto ja kulttuuriympäristö -teemaan liittyvät tarkentuneet tai uudet määräykset, joilla:
    - Varaudutaan ilmastoriskeihin ja parannetaan sopeutumista ilmastonmuutokseen: hulevesiin, tulvareitteihin, alimpaan rakennuskorkeuteen sekä luonnonmukaisen maaperän ja kasvipeitteisen/vettäläpäisevän pinta-alan säilyttämiseen ja lisäämiseen liittyvät kirjaukset.
    - Turvataan kaupunkivihreän määrää ja luonnon monimuotoisuutta sekä pyritään ehkäisemään luontokatoa: tontin, rakennuksen ja työmaiden valaistukseen, kaupunkivihreän kehittämisalueisiin, puiden säilyttämiseen ja lisäämiseen, merkittäviin uomiin, hulevesiin, tonttiliittymien rumpumitoitukseen, vieraslajeihin sekä lintuturvalliseen rakentamiseen liittyvät kirjaukset.
    - Turvataan pohja- ja pintavesien sekä maaperän suojelua: työmaa-, pohja- ja jätevesiin, pilaantuneisiin maihin sekä mustaliuskealueisiin liittyvät kirjaukset.

- Turvataan vanhan rakennuskannan sekä laajemmin kulttuuriympäristöarvojen säilymistä: kulttuurihistoriallisten ja arkeologisten arvojen huomioon ottamista koskevat kirjaukset.
- Edistetään rakentamisen kiertotaloutta: rakennusosien uudelleenkäyttöön liittyvät kirjaukset.

5. Uudet liitekarttatoteutukset, joissa osoitetaan:
   - Merkittävät uomat, kaupunkivihreän kehittämisalueet sekä laskeutumisvyöhykkeet ja lentoesterajoitusalueet kantakaupungin alueella.
   - Arvokkaat maisema-alueet sekä mustaliuskealueet koko Tampereen alueella.
6. Asiat, joista ei muuttuneen lain vuoksi enää anneta määräyksiä rakennusjärjestyksessä. Esimerkiksi seuraavia asioita koskevat määräykset poistuvat:
   - Luvanvaraisuudesta vapautetun rakennuskohteen sopeutuminen ympäristöön ja sen etäisyys rantaan tai naapurin rajaan.
   - Talousrakennusten lukumäärä- ja kokovaatimukset.

Ehdotusvaiheen kuulemisen jälkeen esitettävät muutokset

RakL 19 §:n mukaan rakennusjärjestysehdotus on asetettava uudelleen nähtäville, mikäli kunta on muuttanut ehdotusta olennaisesti sen jälkeen, kun se on ollut julkisesti nähtävillä. Ehdotusta ei kuitenkaan tarvitse asettaa uudelleen nähtäville, jos muutokset koskevat vain yksityistä etua ja kunta kuulee erikseen niitä osallisia, joita muutokset koskevat.

Nähtävillä olleen rakennusjärjestysehdotuksen määräyksiin esitetään saadun palautteen pohjalta pieniä muutoksia, joita on esitelty yhdyskuntalautakunnalle 1.9.2026. Esitettävät muutokset eivät vähäisyytensä vuoksi edellytä rakennusjärjestyksen asettamista uudelleen nähtäville. Muutokset käyvät yksityiskohtaisesti ilmi esityslistan liitteestä Ehdotusvaiheen nähtävilläolon jälkeen tehdyt muutokset. Muutokset on kuvattu tiivistetysti myös alla:

11 § Luvanvaraisia rakennuskohteita koskevat yleiset määräykset

Täsmennetään pykälän 1 momentin luonto- ja kulttuuriarvojen selvitysten toimittamisvelvollisuutta koskevaa lausetta seuraavasti: *Rakennusvalvontaviranomaisen niin edellyttäessä* rakentamislupahakemukseen tulee liittää selvitys siitä, miten kyseiset arvot on huomioitu rakentamishankkeessa.

15 § Rakennusjärjestyksellä luvanvaraisuudesta vapautetut rakennuskohteet

Korjataan kohdassa Mainostoimenpiteet olleet kirjoitusvirheet: luvasta on vapautettu ulkoneva kyltti silloin, kun kyltti on kooltaan enintään 0,8 m2 ja sen etäisyys julkisivupinnasta on enintään 1,0 metriä, *ja* se sijaitsee jalkakäytävän yläpuolella yli 3,2 *metrin* korkeudella tai ajoradan yläpuolella yli 4,5 metrin korkeudella.

21 § Tontin viherpinta-alan määrä, kasvillisuus ja istutukset

Täsmennetään pykälän 4 momenttia seuraavasti: Liitekartan 1 mukaisten merkittävien uomien *välitön* lähiympäristö on säilytettävä rakentamattomana.

Korjataan viimeisen momentin kirjoitusvirhe, joka oli ilmestynyt ehdotusvaiheessa: Rajan läheisyydessä sijaitsevasta kasvillisuudesta *ei* saa aiheutua haittaa liikenteelle, liittymän näkemäalueille tai kadun tai muun yleisen alueen kunnossa- ja puhtaanapidolle.

41 § Tontin jätehuolto

Täydennetään pykälän viimeistä momenttia seuraavasti: Keräyspisteiden perustamisesta, keräysvälineistä, *keräysvälineiden tarkemmasta sijoittamisesta* sekä keräysvälineiden kunnossapidosta säädetään yksityiskohtaisemmin alueellisen jätehuoltolautakunnan hyväksymissä kunnallisissa jätehuoltomääräyksissä.

43 § Rakennuskohteen kunnossapito ja korjaaminen

Koska rakennuksen ominaispiirteiden huomioimistarve korjaustöiden yhteydessä koskee kaikenlaisia rakennuskohteita, muutetaan pykälän 2 ja 3 momenttien lausejärjestystä.

Täsmennetään 3 momentin viimeistä lausetta seuraavasti: Suojeltu tai muutoin kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskohde tulee *kunnossapitää* ja korjata siten, ettei sen suojelullinen tai kulttuurihistoriallinen arvo heikkene.

44 § Rakennuksen tai sen osan purkaminen

Täsmennetään pykälän 2 momenttia seuraavasti: Mikäli purkumateriaali- ja rakennusjäteselvityksen perusteella rakennuksessa on käyttökelpoisia rakennusosia, on ne irrotettava uudelleen käyttöä varten rakennuksen purkamisen yhteydessä, jos purettaville rakennusosille on *luvan hakijan selvityksen perusteella* löydettävissä käyttökohde.

48 § Työmaan aikainen toiminta

Täsmennetään pykälän 8 momenttia seuraavasti: Mikäli työmaalla havaitaan merkkejä muinaisjäännöksestä *(esim. ympäröivästä poikkeavaa nokista tai punertavaa maata, hiiltä, kiveystä, kivi- tai tiilimuurausta tai arviolta yli 100 vuotta vanhoja esineitä)*, on työt keskeytettävä kyseisen kohdan osalta välittömästi ja otettava yhteyttä Pirkanmaan maakuntamuseoon.

54 § Julkiseen kaupunkitilaan sijoitettavat rakennuskohteet

Täsmennetään ja täydennetään pykälän 1 momenttia seuraavasti: Rakennuskohteet on sijoitettava siten, että julkisen kaupunkitilan esteettömyys *toteutuu*, eikä sijoittamisesta aiheudu haittaa *kunnossa- ja puhtaanapidolle*. *Sijoituksessa tulee huomioida myös tie- ja katualueiden näkemäalueet.*

Lisäksi saadun palautteen perusteella:

- Pykälien 11, 33 ja 42 Lisätietoja-kohtiin esitetään vähäisiä täsmennyksiä ja täydennyksiä.
- Pykäliin 43–44 esitetään uusia Lisätietoja-kohtia.

- Kantakaupungin merkittäviä uomia koskevaan liitekarttaan 1 ehdotetaan lisättäväksi luettelo uomien nimistä.
- Kantakaupungin lentoesterajoituspintoja ja laskeutumisvyöhykkeitä koskevaan liitekarttaan 5 tehdään saavutettavuuteen liittyviä parannuksia (käytetyt värit ja niiden kontrasti).

Rakennusjärjestyksen voimaantulo

Rakennusjärjestyksen esitetään tulevan voimaan 1.1.2027 alkaen.

RakL 24 §:n mukaan rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan määrätä päätös täytäntöön pantavaksi ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Tiedoksi
Yhdyskuntalautakunnan päätös tiedoksi: Jyrki Ottman, Jenni Salminen, Emilia Tommila, rakennusjärjestysehdotuksesta lausuneet tahot, rakennusjärjestysehdotuksesta muistutuksen tehneet tahot; kaupunginhallituksen päätös tiedoksi: Jenni Salminen, Emilia Tommila, Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys ry; kaupunginvaltuuston päätös tiedoksi: Kapa, Kitia, lakiasiainyksikkö, Yhdyskuntalautakunnan ympäristö- ja rakennusjaosto, Pirkanmaan pelastuslaitos, Lupa- ja valvontavirasto, Maanmittauslaitos, Pirkanmaan liitto, ehdotuksesta lausuneet tahot, ehdotuksesta muistutuksen tehneet tahot

Kokouskäsittely
Emilia Tommila oli paikalla kokouksessa asiantuntijana ja poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa.

Iia-Elisabeth Suomi teki seuraavan muutosehdotuksen: "s. 14; Rakennuskohteiden lasipinnat tulee pyrkiä suunnittelemaan ja toteuttamaan siten, että lintujen törmääminen lasiin minimoidaan- lause muutetaan muotoon: Rakennuskohteiden lasipinnat suunnitellaan ja toteutetaan siten, että lintujen törmääminen lasiin minimoidaan."

Ilkka Porttikivi, Laura Vänskä ja Laura Korhonen kannattivat muutosehdotusta.

Koska oli tehty kannatettu muutosehdotus, jota ei voitu yksimielisesti hyväksyä, asiasta oli äänestettävä.

Äänestysesitys: Esittelijän päätösehdotus = JAA, Suomen muutosehdotus = EI

Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksen tulos: Suomen muutosehdotus hyväksyttiin äänin 5-7, 1 tyhjä.

Äänestykset
Esittelijän päätösehdotus = JAA, Suomen muutosehdotus = EI

Kyllä
Ivanoff Antti
Eskelinen Riina-Eveliina
Hirvelä Juho

Järvinen Matti
Uotila Mats
Ei
Porttikivi Ilkka
Danska Anna
Korhonen Laura
Nevanperä Lauri
Niemenmaa Marjo
Suomi Iia-Elisabeth
Vänskä Laura
Tyhjä
Sipilä Henri

Liitteet

1 Liite yla 29.9.2026 Rakennusjärjestys_päivitetty 29.9.2026
2 Liite yla 29.9.2026 Rakennusjärjestyksen liitekartat
3 Liite yla 29.9.2026 Rakennusjärjestyksen perustelumuistio_päivitetty 29.9.2026
4 Liite yla 29.9.2026 Rakennusjärjestysehdotuksen palaute- ja vastineraportti_päivitetty 29.9.2026
5 Liite yla 29.9.2026 Ehdotusvaiheen nähtävilläolon jälkeen tehdyt muutokset_päivitetty 29.9.2026

Kaupunginhallitus, 26.10.2026, § 368

Valmistelijat / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Päätös
Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli
Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Liitteenä oleva rakennusjärjestys ja rakennusjärjestyksen liitekartat hyväksytään. Rakennusjärjestys liitekarttoineen tulee voimaan 1.1.2027 alkaen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Perustelut

Aikaisempi käsittely

Yhdyskuntalautakunta 9.6.2026 § 147. Kaupungin internetsivulla osoitteessa www.tampere.fi. Rakennusjärjestysehdotuksen asettaminen nähtäville I Tampere esityslistat ja pöytäkirjat

Yhdyskuntalautakunta 29.9.2026 § 247. Kaupungin internetsivulla osoitteessa www.tampere.fi. Tampereen kaupungin rakennusjärjestys I Tampere esityslistat ja pöytäkirjat

Perustelut

Yhdyskuntalautakunta päätti muuttaa kokouksessaan 29.9.2026 § 247 lintuturvallista rakentamista koskevaa määräystä vähäisesti siten, että määräyksestä poistettiin sana "pyrittävä". Käytännössä muutos tarkoittaa sitä, että lintuturvallisuus (eli rakennuksen lasipintoihin kohdistuvan lintujen törmäämisriskin minimointi) tulisi jatkossa huomioida suunnittelussa ja toteutuksessa aina sen sijaan, että se olisi "pyrittävä ottamaan huomioon". Vaikka määräyksen voidaan katsoa tiukentuneen jonkin verran, ei muutos ole kokonaisuutena tarkasteltuna sillä tavalla olennainen tai merkittävä, että se edellyttäisi rakennusjärjestysehdotuksen asettamista uudestaan nähtäville. Lintuturvallista rakentamista koskeva määräys on ollut kirjattuna rakennusjärjestysluonnokseen ja rakennusjärjestysehdotukseen, ja ollut siten julkisesti nähtävillä jo kahdesti. Lintuturvallisuutta voi huomioida rakennushankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa monin eri tavoin, ja asiasta on myös julkaistu ohjeita, joita hankkeisiin ryhtyvät, suunnittelijat ja toteuttajat voivat hankkeissaan hyödyntää.

Tiedoksi
Jenni Salminen, Emilia Tommila, Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys ry

Kokouskäsittely
Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Mikko Nurmiselle. Hän oli asiantuntijana läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistui ennen päätöksentekoa.

Liitteet

1 Liite yla 29.9.2026 Rakennusjärjestys_päivitetty 29.9.2026
2 Liite yla 29.9.2026 Rakennusjärjestyksen liitekartat
3 Liite yla 29.9.2026 Rakennusjärjestyksen perustelumuistio_päivitetty 29.9.2026
4 Liite yla 29.9.2026 Rakennusjärjestysehdotuksen palaute- ja vastineraportti_päivitetty 29.9.2026
5 Liite yla 29.9.2026 Ehdotusvaiheen nähtävilläolon jälkeen tehdyt muutokset_päivitetty 29.9.2026

Kaupunginvaltuusto, § 158, 16.11.2026
Yhdyskuntalautakunta, § 261, 29.09.2026
Kaupunginhallitus, § 356, 19.10.2026

§ 158
Valtuustoaloite lähijunaseisakkeen rakentamisen selvittämiseksi Epilän vanhan seisakkeen paikalle uudella yhteistyömallilla - Jouni Markkanen ym.

TRE:1600/10.00.01/2022

Kaupunginvaltuusto, 16.11.2026, § 158

Valmistelijat / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Valmistelijan yhteystiedot
Suunnittelupäällikkö Ari Vandell, puh. 040 354 4518, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä
Lakiasiainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus
Jouni Markkasen ym. valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei tässä vaiheessa anna aihetta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Aikaisempi käsittely

Yhdyskuntalautakunta 29.9.2026 § 261. Kaupungin internetsivulla osoitteessa www.tampere.fi. Valtuustoaloite lähijunaseisakkeen rakentamisen selvittämiseksi Epilän vanhan seisakkeen paikalle uudella yhteistyömallilla - Jouni Markkanen ym. | Tampere esityslistat ja pöytäkirjat

Kaupunginhallitus 19.10.2026 § 356. Kaupungin internetsivulla osoitteessa www.tampere.fi. Valtuustoaloite lähijunaseisakkeen rakentamisen selvittämiseksi Epilän vanhan seisakkeen paikalle uudella yhteistyömallilla - Jouni Markkanen ym. | Tampere esityslistat ja pöytäkirjat

Tiedoksi
Jouni Markkanen, Ari Vandell

Liitteet

1 Vastaus valtuustoaloitteeseen lähijunaseisakkeen rakentamiseksi Epilään
2 Valtuustoaloite

Yhdyskuntalautakunta, 29.09.2026, § 261

Valmistelijat / lisätiedot:
Vandell Ari

Päätös
Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Nurminen Mikko, Johtaja

Päätösehdotus oli
Esitetään kaupunginhallituksen ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Jouni Markkasen ym. valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei tässä vaiheessa anna aihetta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Perustelut
Jouni Markkanen ja aloitteen allekirjoittaneet 28 muuta valtuutettua ovat valtuustoaloitteessaan esittäneet, että selvitetään mahdollisuus rakentaa kevytrakenteinen lähijunaseisake esimerkiksi puurakenteisena Epilän vanhan seisakkeen paikalle yhteistyössä alueen rakennuttajien kanssa.

Epilän seisakkeen toteuttamismahdollisuuksia on selvitetty yhteistyössä Väyläviraston ja Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän kanssa. Aloitteessa esitetty kevytrakenteinen seisake ei ole Väyläviraston ohjeiden mukainen mm. esteettömyysvaatimusten takia. Asiaa on kuitenkin aktiivisesti edistetty useiden suunnitelmien yhteydessä ja seisakkeen toteutus seuraavan viiden vuoden aikana näyttää toteutuvan.

Epilän lähijunaseisakkeen suunnittelua on viimeksi tehty vuosina 2025–26 osana Tampereen kaupunkiseudun seisakkeiden esisuunnittelua. Kokonaisuuteen on kuulunut Epilän seisakkeen lisäksi Ylöjärven, Ruutanan, Messukylän sekä Sääksjärven lähijunaseisakkeiden suunnittelu.

Suunnitteluratkaisun mukaan Epilä on lähijunaliikenteen seisake, jolla on liikennettä Tampereen ja Nokian välillä (nykyiset M-junat). Seisakkeen suunnitteluratkaisu perustuu kaksoisraiteeseen Lielahdesta vähintään Epilään saakka. Epilän seisakkeen rakentaminen kannattaa yhdistää Lielahti – Nokia välin toisen raiteen rakentamiseen. Lielahti-Nokia-väliltä puuttuva kaksoisraide on koko Pori/Rauma-Tampere-välin keskeisin pullonkaula, joten kaksoisraiteen toteutusta tulee edistää kaikin keinoin. Seisakkeen rakentaminen yksiraiteisena ratkaisuna ei ole kestävä ratkaisu. Tuleva kaksoisraide mahdollistaa tulevaisuudessa 30 minuutin vuorovälin.

Lielahti – Nokia osuuden kaksoisraiteesta on syksyllä 2026 käynnistymässä ratasuunnitelma, jonka on arvioitu valmistuvan vuoden 2028 aikana. Rakentamisvaiheeseen pyritään pääsemään tämän jälkeen mahdollisimman nopeasti.

Tampereen kaupungin vuoden 2027 talousarviokehyksen hyväksymisen (KH 22.6.2026) yhteydessä päätettiin, että ratasuunnitelmat Epilän ja

Harjuniityn seisakkeista aloitetaan Lielahti-Nokia kaksoisraiteen suunnittelun yhteydessä ja kustannukset jaetaan 50/50 valtion ja kuntien kanssa.

Kuntajohtajakokous päätti 26.6.2026, että Nokian Harjuniityn ja Tampereen Epilän seisakkeista aloitetaan ratasuunnitelmat Väyläviraston Lielahti-Nokia 2. raiteen ratasuunnittelun yhteydessä. Suunnitteluhankkeiden yhdistäminen tuo merkittäviä synergiahyötyjä. Hankkeiden yhteensovittaminen olisi äärimmäisen haastavaa ilman yhteissuunnittelua. Harjuniityn ja Epilän seisakkeiden ratasuunnitelmiin varataan yhteensä 0,5 M € Väyläviraston MAL5-seisakesuunnittelurahoitusta. Nokian ja Tampereen kaupunki varaavat kukin 0,25 M € seisakkeiden ratasuunnitelmiin.

Jos rataosuuden suunnittelu ja toteutus etenee suunnitellusti, arvioidaan Epilän seisakkeen valmistuvan noin vuonna 2030.

Laajempi vastaus valtuustoaloitteeseen on esitetty liitteessä.

Tiedoksi
Jouni Markkanen, Ari Vandell

Liitteet

1 Vastaus valtuustoaloitteeseen lähijunaseisakkeen rakentamiseksi Epilään
2 Valtuustoaloite

Kaupunginhallitus, 19.10.2026, § 356

Valmistelijat / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Päätös
Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli
Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Jouni Markkasen ym. valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei tässä vaiheessa anna aihetta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Aikaisempi käsittely

Yhdyskuntalautakunta 29.9.2026 § 261. Kaupungin internetsivulla osoitteessa www.tampere.fi. Valtuustoaloite lähijunaseisakkeen rakentamisen selvittämiseksi Epilän vanhan seisakkeen paikalle uudella yhteistyömallilla I Tampere esityslistat ja pöytäkirjat

Tiedoksi

Jouni Markkanen, Ari Vandell

Liitteet

1 Vastaus valtuustoaloitteeseen lähijunaseisakkeen rakentamiseksi Epilään
2 Valtuustoaloite

§ 159
Kokouksessa jätetyt valtuustoaloitteet

TRE:13/00.01.03/2026

Perustelut
Kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmällä, valtuutetulla ja valtuutetun sijaan saapuneella varavaltuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kaupungin toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Aloitteen jättämisestä tulee ilmoittaa sähköisesti sihteeristölle sähköpostiosoitteella valtuuston. sihteeristo@tampere.fi ennen kokouksen alkamista.

§ 160
Kokousraportit

TRE:6023/00.02.01/2025

Päätösehdotus
Kokousraportit otetaan pöytäkirjaan liitteeksi.